

חסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת נצבים – ראש השנה

אבל למה לבכות?

על מערכת היחסים עם השי"ת בתפילות ראש השנה, ואיך זה
הגיוני לבקש ממך לבכות?

למה בוכים בראש השנה?

אדמו"ר הזקן כותב במאמרים לראש השנה (בלקוטי תורה) דבר מפתיע: בראש השנה צריך
לבכות יותר ממה שבוכים אלו שנמצאים בגיהנום!

ואכן, כך תיאר הרבי הריי"צ את עבודתם של גדולי החסידות בראש השנה: "אדמו"ר הזקן
וכל הרביים הבאים אחריו, מתפללים תפילת ערבית בליל ראשון של ראש השנה, בדבקות
מסורה ובבכיות קורעות לב, כמי שמבכה אחר אוהבו הנאמן שהלך".

אבל למה באמת בוכים בראש השנה? ולמה זהו בכי גדול כל כך, יותר מהבכי של הנשמות
בגיהנום?

קודם כל נשים לב שגם הגמרא בעצמה (ראש השנה טז א) שואלת את השאלה הזו. הגמרא
שואלת: "למה תוקעין בראש השנה?" תקיעת שופר היא הביטוי לבכיה שלנו, שהרי אנו
תוקעים "גנחי גנח" ו"לולי יליל". לפי זה שאלת הגמרא היא בעצם – מדוע בוכים בראש
השנה?

ומה עונה על כך הגמרא? הגמרא כאילו לא מבינה את השאלה, והיא מחזירה בתמיהה –
"למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו!" כעת הכל ברור. למה אנחנו בוכים בראש השנה? כי
הקב"ה רוצה שנבכה...

ה' נעלם לנו!

כדי שנוכל להבין את המשמעות הפנימית של דברי הגמרא מדוע אנו בוכים בראש השנה,
נחזור לדברי אדמו"ר הזקן בהם פתחנו. לפי אדמו"ר הזקן, הבכי של הנשמות בגיהנום לא
מגיע לעוצמת הבכי הראוי להיות בראש השנה.

בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

על מה הנשמות בוכות בגיהנום? כאשר הנשמה עולה למעלה, היא מגיעה לעולם האמת. שם, בעלמא דקשוט, הנשמה מכירה בנוכחות של ה', ובכך שאין עוד מלבדו, והיא בוכה על כך שהיא עשתה נגד רצונו כאשר הייתה בעולם הזה. הצער של הנשמה על כך שעשתה נגד רצונו של הקב"ה הוא צער ששורף אותה מבפנים, והכאב של הנשמה הוא עמוק ועוצמתי. ובכל זאת, הצער הוא לא עד הסוף. הרי הנשמה נמצאת בעולם האמת, והיא מכירה בנוכחות של הקב"ה, ומתוך הכרתה בנוכחותו היא מצטערת על כך שהתרחקה ממנו.

אך המצב שלנו שונה בתכלית. אנחנו לא חווים את הנוכחות של ה', אלא רק את הנוכחות של עצמנו. מבחינת התחושה הפשוטה שלנו הקב"ה הוא אין, הוא לא קיים, הוא אוויר בשבילנו. אנחנו לא רואים אותו, לא שומעים אותו, לא פוגשים אותו. הוא כאילו איננו. ממילא פשוט שהצער שלנו עמוק פי כמה וכמה מהצער של הנשמה בגיהנום. כי הצער שלנו לא נובע מתוך ההכרה בנוכחות ה', אלא בדיוק משום שאיננו מצליחים להכיר בנוכחותו.

רחמנא אמר תקעו!

כעת מובנת יותר שאלת הגמרא – "למה תוקעים בראש השנה?" הרי על צער כזה נראה שאין טעם אפילו לבכות. הבכי של הנשמות בגיהנום הוא בכי מטהר, מרפא ומחזיר את הנשמה לקשר עם הקב"ה. אבל ביחס לכאב שלנו, גם אם נבכה כל החיים, זה לא יצליח להוציא אותנו מעצמנו. גם אם נבכה אין סוף, נישאר תקועים בחוויה שהקב"ה נעלם מאיתנו. אז למה תוקעים בראש השנה?

על כך עונה הגמרא: "למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו!". הגמרא עונה שאכן לבכי שנובע רק מצידנו אין באמת תועלת. אך כאשר הקב"ה מגלה לנו שהוא מצפה לבכי שלנו, שהוא מאזין לו, שהוא חפץ בו, יש לבכי תועלת מרובה. כעת, הבכי שלנו הופך לגשר היחיד שמחבר בינינו לנוכחות של הקב"ה. כאשר אנחנו מבטאים את הכאב הכי פנימי וקיומי שלנו על כך שה' נעלם מאיתנו, מתוך ידיעה שה' מצפה לשמוע אותנו, אנחנו מצליחים לגלות במשהו את הנוכחות של ה' בתוכנו.

הגילוי של הנוכחות של ה' בתוכנו היא על ידי התענוג שאנו מרגישים שיש לה' מקיומנו. הרי הסיבה שה' מסתיר את עצמו, היא משום שהוא רוצה בקיומנו. שכן אם ה' יגלה שאין עוד מלבדו, אנחנו נתבטל במציאות. אמנם, כאשר אנחנו חיים מתוך התעלמות מה', ה' לא נהנה מהקיום שלנו. אך כאשר אנחנו בוכים על שה' נעלם מאיתנו, ה' שמח בקיומנו. הבכי מביא אותנו להרגשת התענוג שיש לה' מאיתנו, וכך אנו זוכים לחוות את נוכחותו.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

